

GENERELLE BEMÆRKNINGER TIL FORSLAG TIL RÅSTOFPLAN 2016/2020**Indledende kommentarer:**

DN Furesø er klar over, at hver region i landet jævnfør råstofloven skal udpege grave- og interesseområder med henblik på fremtidig råstofforsyning af sand, grus og ler. Region Hovedstaden har landets største behov for råstoffer, hvilket i særlig grad belaster sårbar natur og borgere i kommuner i Nordsjælland.

I Furesø Kommune er et område tæt på den historiske landsby Bregnerød udpeget som interesseområde for fremtidig råstofudvinding. Der er imidlertid ikke taget højde for en lang række alvorlige konsekvenser og for råstoflovens bestemmelser i §3, der bl.a. angiver, at der skal "lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser".

DN Furesø vil derfor på det kraftigste anmode om, at råstofudvinding i og omkring Bregnerød udtages som interesseområde.

Opsummering af kritikpunkter og indvendinger:

- Bregnerød-området indeholder Natura 2000-områder, fredede områder og beskyttede søer, skove og moser med beskyttede arter
- Økologisk frugt- og bærproduktion i nærområdet vil blive forurenede af støv- og kvartspartikler
- Transport af råstoffer vil belaste landsbyen Bregnerød langt over det acceptable
- Borgerne i Bregnerød lokalsamfund vil blive stavnsbundet
- Fastholdelse af Bregnerød som interesseområde er i strid med FNs verdensmål 11 og 12
- Hensynet til rent grundvand gør Bregnerød uegnet som interesseområde
- Landbrugenes mulighed for fremtidig produktion i Bregnerød vil være stærkt begrænset
- Råstofudvinding tæt på bygninger gør landbrugserhverv umuligt
- Hensynet til landbruget er fraværende, hvilket er i modstrid med verdensmål 3, delmål 2.4, som indebærer sikring af bæredygtig fødevareproduktion inden 2030
- En revideret råstofplan er ønskelig, så lokalsamfund i regionen ikke skal udholde og leve med uforholdsmæssigt store gener

Udpegning af interesseområde "Bregnerød"

Med de retsmæssige og langtidsvirkende konsekvenser, som følger af en udpegning til "Interesseområde", bør Region Sjællands politikere aldrig tage ansvaret for en sådan udpegning, uden en forudgående dybtgående undersøgelse af et områdes muligheder for udnyttelse, og en omhyggelig vurdering af de, med udpegningen følgende konsekvenser.

Der er *ikke foretaget nogen tilbundsgående undersøgelse i nogen retning* af området "Bregnerød", og det virker som en ukvalificeret, ren 'skrivebords-beslutning' at inddrage

området som råstofmulighed på lige fod med en række andre, undersøgte områder i Regionen.

Såfremt en udpegning fastholdes, må det kræves, at en erstatningsmæssig opgørelse for de retsmæssige følger og bindinger af udpegningen udarbejdes før en endelig politisk godkendelse.

Drikkevand til København

Bregnerød Kildeplads, som er en væsentlig leverandør til HOFOR, er beliggende knap 100 meter sydvest for det udpegede graveområde i strømrøtning mod Furesøen.

Før en evt. udpegning til interesseområde for Råstofudvinding bør denne borings værdi afhandles mellem HOFOR og Regionen.

Sænkning af grundvandsspejlet

Med en udnyttelse af området til udvinding følger automatisk en sænkning af grundvandsspejlet.

Følgerne for de tilgrænsende naturområder vil være katastrofale, ikke kun landbrugsmæssigt, men især for biologien og biodiversiteten for alt dyreliv, der er afhængigt af de nuværende fugtige biotoper og udyrkede naturområder.

"AKTOR Innovation", som har udarbejdet en vurdering af netop grundvandsspejlet for Regionen, har skrevet: "der er generelt lille risiko for negativ påvirkning af en grundvands-sænkning!" – uden nogen form for undersøgelse eller begrundelse.

Skovbeskyttelseslinjernes retslige grundlag

En så voldsom *Regional dispensation* for, og dermed tilsidesættelse af de lovmæssige skovbeskyttelseslinjer, der er gældende for ca. 1/3 af det tænkte udpegningsområde i Bregnerød, burde ikke kunne finde sted i Region Sjælland. Det er dybt stødende for almenvellets retsopfattelse og præcedens-skabende for al fremtidig skovbeskyttelse.

SPECIFIKKE BEMÆRKNINGER TIL FORSLAG TIL RÅSTOFPLAN 2016/2020

Sammenfattende redegørelse for miljøhensyn

Fredede områder og Natura 2000

I afsnittet står "Regionen har ikke udlagt nye graveområder i fredede områder eller i områder omfattet af Natura 2000-udpegninger, idet råstofindvinding som udgangspunkt vil være i strid med de interesser, der varetages i disse områder." Bregnerød-området ligger op ad et Natura 2000 område og den fredede Allerød Lergrav, og alene af den grund vækker det undren, at man kan medtage Bregnerød som et interesseområde.

Støv

I Bregnerød er der flere landbrug tæt på interesseområdet, som dyrker økologisk frugt og bær samt grøntsager (Stengården, Solgården, m.m.) hvor støvfald fra et evt. graveområde vil forringe kvaliteten af frugten og bærrerne, som uden tvivl vil udløse nabokrav om, at gravevirksomheden stopper aktiviteterne. Og til dato ved man ikke hvad en evt. indtagelse af støvfaldspartikler, som også kan indeholde krystallinsk kvarts, betyder for omkringboende,

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

da næsten al information om sundhedseffekterne ifølge FORCE Technology primært er foretaget blandt arbejdstagere på en arbejdsplads. Dette koblet sammen med det manglende resultat af støvmåleprogrammet, der forventes afsluttet i 1. kvartal 2021, bør udelukke Bregnerød som interesseområde.

10. Retningslinje om nærhed til bygninger og sammenhængende bebyggelse (NY)

Retningslinjen med en afkortet tidsperiode på 2 år hjælper ikke, da skaden i form af støvfald, ødelagt natur, mere støj, øget trafik, m.m. er sket ved første "spadestik". Ligeledes bliver der jo en øget trafik med øgede støjgener, når udgravningsmateriale transporteres gennem landsbysamfundet, som i tilfældet Bregnerød, blot vil føje spot til skade, da landsbysamfundet i forvejen er plaget af ofte op til 58 db støj fra Hillerødmotorvejen.

Region Hovedstadens handlingsplan for FN's verdensmål

Verdensmål 11 - Bæredygtige byer og lokalsamfund herunder bæredygtige byggematerialer

I dette afsnit står at "Det er derfor afgørende, at Region Hovedstaden bidrager til at skabe bæredygtige byer og lokalsamfund, så regionen kan være med til at sikre gode rammer for høj livskvalitet.", men en udpegning af specifikt Bregnerød som interesseområde vil omgående have en negativ indvirkning på Bregnerød lokalsamfund, idet landsbysamfundet vil stagnere på grund af den stavnsbinding, som bliver pålagt alle ejendomme i området både ude og indenfor et interesseområde. Det er stik imod regeringens ønske om mere liv i lokalsamfundene.

Endvidere står, at "Regionens mål er, at sekundære råstoffer dækker 20 % af hovedstadsregionens råstofforbrug i 2030", men der nævnes ikke plan for hvordan man vil opnå dette mål. Hvad er indsatsplanen for at sikre en genbrug af byggeaffald?

Igen savnes der konkrete handlingsplaner for regionens mål om at "Region Hovedstadens byggeri i 2030 følger et højt bæredygtighedsniveau, og at Region Hovedstaden har konsolideret sin frontløberposition indenfor samfundsansvarligt hospitalsbyggeri."

Verdensmål 12 - Ansvar forbrug og produktion herunder Bæredygtigt byggeri og renovering

Her savnes også konkrete handlingsplaner for regionens mål om at "Region Hovedstadens byggeri i 2030 følger et højt bæredygtighedsniveau, og at Region Hovedstaden har konsolideret sin frontløberposition indenfor samfundsansvarligt hospitalsbyggeri."

Fokusområder

Fokusområder er hensigtserklæringer uden konkrete planer eller tiltag.

Netop fordi man ikke har en national strategi for råstofudvinding bør forslaget udsættes, indtil der er enighed om en national tilgang, hvor de mindste regioner med flest indbyggere ikke skal bære hele byrden.

Grundvand

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

Det bør være Regionens pligt at indhente alle relevante oplysninger hos kommuner, m.m. om grundvandshensyn, inden der overhovedet udpeges et interesseområde. I tilfældet Bregnerød kan det oplyses at brug af pesticider, herbicider og gødning er begrænset, da der indenfor interesseområdet primært er tale om et græsningsområde.

Samspil med andre arealinteresser og efterbehandling

Som data for arealbehov viser, bør væksten i byggeriet begrænses. Vi er for mange med for få ressourcer.

Genanvendelse og cirkulær økonomi

Målsætningen om at reducere forbruget af primære råstoffer ved at fremme principperne for cirkulær økonomi og ressourceoptimering er blot en hensigtserklæring uden konkrete planer eller tiltag.

National råstofstrategi

Afsnittet indeholder gentagelser af allerede nævnte hensigtserklæringer igen uden konkrete planer eller tiltag.

Ressourcebeskyttelse- og udnyttelse

5: Interesseområder

Udpegningen af specifikt Bregnerød som interesseområde vil for de landbrug, som ligger indenfor området, begrænse deres erhverv og langsigtede planlægning, idet denne stavnsbinding vil være en hindring for dyrkning af højværdi afgrøder som frugt og bær eller juletræer, da det er afgrøder som kræver flere års vækst før de er produktive.

10. Krav ved nærhed til bygninger og sammenhængende bebyggelse af ressourcen over og under grundvandsspejl

Råstofindvinding nærmere end 25 m fra bygninger er alt for tæt på. I landbrugsområder som Bregnerød skal der være mulighed for at tunge landbrugsmaskiner som bærhøstere og mejetærskere, kan passere forbi landbrugsbygninger uden af skride i afgrunden.

Nærhedszonen på 100 m og en afkortet tidsperiode på 2 år er tidligere kommenteret.

11. Elementer inddraget i ansøgningsarealet

Allerede på tidspunktet for overvejelse af et område til interesseområde, bør der ses på adgangsveje til graveområdet, idet lodsejere udenfor området risikerer at skulle anlægge adgangsveje til grusgraven selvom man ligger udenfor gravearealet, ligesom der også kan være naturhensyn, m.m.

12. Afskærmende beplantning

Det bør være et krav, at graver bekoster etableringen af en 4 m høj beplantning før end der overhovedet tages et "spadestik". Det forringer herlighedsværdien for beboerne i Bregnerød landsby, som vil miste deres udsigt ud over det åbne land, hvis Bregnerød

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

fastholdes som interesseområde og bliver graveområde. Hvordan vægtes en herligheds-værdi set fra bl.a. sundhedsfremmende aspekter?

Efterbehandling

En efterbehandlingsplan levner ikke meget plads til oprindelige landbrugsmæssige behov ifølge retningslinjerne. Hensynet til landbruget er gennemgående underspillet og dette er i modstrid med verdensmål 3, delmål 2.4 - Sikring af bæredygtig fødevareproduktion inden 2030.

SPECIFIKKE BEMÆRKNINGER TIL MILJØRAPPORT FOR FORSLAG TIL RÅSTOFPLAN 2016/2020:

Miljøvurdering af interesseområder

Det virker ressourcekrævende og dobbelt arbejde, at regionen både ved udpegning af et interesseområde og senere når det overgår til et graveområde overvejer væsentlige indvirkninger på miljøet, når hensynene allerede er kendt på tidspunktet for udpegning til et interesseområde. Det er ikke et reelt argument at regionen med mange års erfaring først skal kende råstofressourcens nøjagtige kvalitet og udbredelse for at forkaste et område som interesseområde.

Allerede på tidspunktet for udpegning til interesseområde bør der ses på adgangsveje for at klargøre om der evt. er lodsejere udenfor interesseområdet, som skal lægge jord til eller om der udenfor området er flere naturhensyn, m.m.

Miljøvurderingen omhandler udlægningen af interesseområdet. Ikke desto mindre fastslås det i rapporten, at en kommende miljørapport ved eventuel overgang til graveområde, vil komme til samme resultat. I lyset af den kun sporadisk kendte flora og fauna (se nedenfor) virker denne konklusion forhastet.

Bregnerød

Det er ikke rimeligt, at man i Miljøvurderingen for Bregnerød er i stand til at nævne alle de parametre - flora/fauna, befolkningen, menneskers sundhed, jordbund, vand, luft, klimatiske faktorer, materielle goder, kulturarv og landskab - som der skal tages hensyn til og ovenikøbet vægter man dem med en stjerne, velvidende at det først er på det tidspunkt hvor interesseområdet overgår til et graveområde, at man reelt kigger på hensynene. Med den erfaring Regionerne har fra tidligere udstedte gravetilladelser, bør man nok allerede nu kunne lave en afvejning op mod førnævnte hensyn. Afvejningen bør føre til en udtagelse af Bregnerød som interesseområde.

I tilfældet af forslaget til interesseområde for Bregnerød er 6 ud af 10 parametre i Miljøvurderingen vægtet som hensyn, der skal være særlig fokus på i den videre planlægning. Hvis man for alvor så på hensynene allerede nu, skulle Bregnerød interesseområde måske slet ikke inkluderes som interesseområde givet de mange nævnte hensyn, der taler imod en fremtidig udgravning i Bregnerød. Det ville spare mange borgere for flere års bekymringer og stavnsbinding.

*Biologisk mangfoldighed, flora og fauna og Natura 2000**

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

Bregnerød-området, som er udtaget som interesseområde, er et område med stor natur grænsende op til den fredede Stavnsholtkile, den fredede Allerød Lergrav og Natura 2000-området Ravnsholt skov.

I nord findes et §3 område og lige udenfor området findes 2 småsøer, hvor der i 2001-2002 i Furesø Kommunes Vådområdsrapport er registreret stor vandsalamander, som jo bekendt har et større territorium på land, som kunne strække sig ind i det foreslåede interesseområde. Forekomsten i hele den nordlige del af området tyder på, at arten vil kunne findes flere steder i nærheden af søerne mod vest, som ikke er undersøgt.

Ved samme undersøgelse er registreret stor vandsalamander og spidssnudet frø i den nordligste af de små vandhuller i den østlige del af området, hvor der senest i 2017 er observeret grøn frø. Forekomsten i hele den nordlige del af området tyder på, at arten vil kunne findes flere steder i nærheden af søerne mod vest, som ikke er undersøgt. Førnævnte vandhul er i Vådområderapporten karakteriseret som et fint paddevandhul med et rigt dyreliv.

Da stor vandsalamander har brug for større terrestriske habitater kan man ikke konkludere følgende: "De terrestriske arealer vurderes således ikke at udgøre et egnet habitat for fredede, sårbare eller sjældne arter."

Grusgravning vil formentlig sænke grundvandsstanden i et større område uden om selve grusgraven (de beskyttede moser og søer umiddelbar vest for interesseområdet) og dermed påvirke bestandene af stor vandsalamander og spidssnudet frø negativt.

Vi gør opmærksom på at de beskyttede naturområder i interesseområdet og mosen umiddelbart vest for interesseområdet ligger på privat ejendom. Offentligheden har derfor ikke kunnet bidrage til registreringen af arter i området. Kommunens registreringer i forbindelse med tidligere besigtigelser virker meget sporadiske. Vi må konkludere, at områdets flora og fauna ikke er tilstrækkeligt kendt. Miljøvurderingen bygger derfor på et utilstrækkeligt grundlag. Der er tale om ældre og slet ikke dækkende undersøgelser af §3 beskyttet natur og af de dyrearter, der er beskyttet af habitatdirektivets bilag 4.

Myndighederne er efter habitatdirektivet forpligtet til at sikre sig, at planer og afgørelser ikke beskadiger eller ødelægger yngle- og rasteområder for stor vandsalamander og spidssnudet frø. Myndighederne er derfor forpligtet til at foretage en konkret vurdering af, om planerne om råstofindvinding i Bregnerødområdet kan påvirke leve- og rastesteder for disse to arter negativt. Der henvises til Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV.

På den baggrund virker det forhastet, at miljørapporten allerede nu spår om udfaldet af en senere miljørapport, der forhåbentligt vil hvile på et sikrere vidensgrundlag.

*Befolkningen**

Miljøvurderingen tager næppe hensyn til den fremtidige planlægning indenfor landbruget. En overvejelse om anlæggelse af en frugtplantage, hvor udbyttet først kommer om nogle år, vil ikke være realistisk for landmanden så længe et graveområde kan komme på tale. Ligeledes vil man jo næppe overveje skovlandbrug, da det også er år om at etablere

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

sig. Furesø kommune har som mål at fremme bæredygtige dyrkningsformer med lokale råvarer, og det er en udvikling som vil blive bremset, hvis Bregnerød bliver til interesseområde. Områdets store stutteri vil også finde det vanskeligere at planlægge for fremtiden i forhold til udvidelser, m.m.

*Menneskers sundhed**

Miljøvurderingen tager ikke hensyn til de akkumulative støjgener, som vil opstå på baggrund af den eksisterende støj (ofte > 58 db) fra motorvejen som deler Bregnerød Landsby.

Jordbund

Her og nu vil en udpegning til interesseområde hindre fremtidige udviklingsmuligheder, såfremt man ønsker at dyrke højbær afgrøder som frugt- og bær, idet planterne først er produktive om flere år.

*Vand**

Med de øgede regnvandsmængder står vandet over bredden i flere af områdets vandhuller. Den nu rørlagte å Krogvadrenden med udspring ved Tivolihusene og med udløb i Farum Sø vil ødelægges og tilførsel af en hel del vand til Farum Sø vil ophøre. Sidst rørlægningen var stoppet stod der 2 m vand under motorvejen ved Høveltevej.

*Luft**

Bregnerød er allerede i dag udsat for emissioner fra trafikken på Hillerød motorvejen, og støvfald fra en grusgrav og øgede transport af råstoffer vil have en endnu større indvirkning på Bregnerød borgernes sundhed.

Klimatiske faktorer

Som nævnt under afsnittet "Vand" sker der allerede i dag flere oversvømmelser af områdets mange søer grundet de øgede regnvandsmængder.

Materielle goder

Følgende betragtning i Miljøvurderingen: "Ud fra en overordnet samfundsmæssig betragtning, er råstofindvinding en af de forudsætninger for fortsat udvikling af hovedstadsområdet, som har en vis omkostning for snæver kreds af regionens borgere. Da der er tale om en snæver kreds af borgere i forhold til samfundet som helhed, vurderes påvirkningen ikke at være væsentlig." kan næppe siges at være i overensstemmelse med verdensmålene. At tilgodese en fremtidig befolkningsgruppe i hovedstadsområdet på bekostning af eksisterende beboere i Bregnerød-området og de øvrige udpegede interesseområder er urimeligt. Og når man ser på alle interesseområderne i regionen drejer det sig næppe om en "snæver kreds"! Væksten skal snarere begrænses i hovedstadsområdet så der spares på jordens få ressourcer.

Kulturarv, arkitektonisk og arkæologisk arv

Danmarks Naturfredningsforening Furesø afdelingen. Formand: Carsten Juel, Birkevang 20 B, 3500 Værløse, tlf. 3962 1861/5141 6781. Mail: furesoe@dn.dk. Hjemmeside: www.dn.dk/furesoe

Høveltevej som ligger langs og tæt på det foreslåede interesseområde er i dag en Margueritroute ligesom der for nyligt er anlagte en supercykelsti, der går gennem det foreslåede interesseområde. Supercykelstien benyttes af mange naturelskere, motionister og cyklister til kørsel til og fra job. Endvidere indgår flere stier i Bregnerød i Furesø Kommunes Kløverstier. Transport fra et graveområde langs den oplagte Høveltevej vil konflikte med Margueritrutens, supercykelstiens og Kløverstiens formål og være til gene for den bløde trafik.

I øvrigt er det en mangel i miljøvurderingen, at man ikke ser på de rekreative hensyn.

*Landskab**

Det foreslåede interesseområde ligger som økologisk forbindelse mellem de 2 fredninger Stavnsholtkilen og Allerød Lergrav og bør fredes, så der skabes et sammenhængende område.

Alternativer

De bidrag og analyser regionen har indhentet fra eksterne og interne faglige kompetencer er næppe fyldestgørende. Henvielse til en ikke færdiggjort rapport og ingen data om indflydelsen af risikoen for indånding af støv for omkringboende kan ikke siges at være fyldestgørende for en række miljøproblematikker.

Med venlig hilsen
Carsten Juel
DN Furesø
Mail furesoe@dn.dk